

M. Shah

मूल्य ३० रु./पृष्ठे १०४

नोव्हेंबर २०१७

वर्ष १० वे/अंक ११

राष्ट्रवादी

स्वाभिमानी आचार!

राष्ट्रवादी विचार!!

दिलीप वळसे पाटील एकसष्टी गौरव समारंभ

सुनील तटकरे यांच्या 'समग्र' पुस्तकाचे प्रकाशन

स्व. भवरलाल जैन यांचे कार्य नोबेल पुरस्कार मिळण्याच्या योग्यतेचे!

परमार्थ सेवा समितीतर्फे दिला जाणारा 'परमार्थ रत्न पुरस्कार' यंदा जैन उद्योग समुहाचे संस्थापक अध्यक्ष दिवंगत भवरलालजी जैन यांना मरणोत्तर प्रदान करण्यात आला. हा पुरस्कार वितरण समारंभ १५ ऑक्टोबर २०१७ रोजी मुंबईतील हॉटेल ओबेरॉय येथे संपन्न झाला. कंपनीचे अध्यक्ष श्री. अशोक जैन आणि उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक श्री. अनिल जैन यांनी पुरस्कार स्विकारला. त्या प्रसंगी महाराष्ट्राचे राज्यपाल श्री. विद्यासागर राव यांनी केलेले हे भाषण...

मुंबई उच्च न्यायालयाचे निवृत्ती न्यायमूर्ती श्री. चंद्रशेखर धर्माधिकारी, परमार्थ सेवा समितीचे अध्यक्ष लक्ष्मीनारायण बियाणी, विश्वस्त रामविलास माहेश्वरी, श्री गोपाल बियाणी, श्री रवी लालपुरिया, श्रीमती प्रमिला गोएंका, जैन इरिगेशनचे अध्यक्ष अशोक जैन, व्यवस्थापकीय संचालक श्री. अनिल जैन अन्य प्रतिष्ठित निमंत्रित आणि सभ्य स्त्री - पुरूष हो

परमार्थ सेवा समितीतर्फे आयोजित या दिवाळी स्नेह संमेलनास सलग दुसऱ्या वर्षी उपस्थित राहण्याची मिळालेली संधी हा माझ्यासाठी खरोखरच एक आनंदयोग आहे. भाषणाच्या प्रारंभीच मी तुम्हा सर्वांना दिवाळीच्या शुभेच्छा देतो. ही दिवाळी तुम्हा सर्वांना आनंदाची, उत्तम आरोग्याची, समृद्धीची व यशाची ठरो हीच ईश्वरचरणी प्रार्थना!

जैन इरिगेशन सिस्टीम्सचे संस्थापक अध्यक्ष दिवंगत

श्री.भवरलालजी जैन यांच्या कार्य व व्यक्तिमत्त्वाचा गौरव करण्यासाठी तुम्हा सर्वासमवेत येथे उपस्थित राहण्याची संधी मिळाली, हा मी माझा सर्वात मोठा सन्मान मानतो. भवरलालजींच्या जीवनचरित्राची थोडी अधिक ओळख झाली तेव्हा माला अल्बर्ट आईनस्टाईन यांनी महात्मा गांधीबद्दल जे गौरवोद्गार काढले आहेत त्यांची आठवण झाली. आईनस्टाईन म्हणाले होते की, "महात्मा गांधी यांच्यासारखी व्यक्ति भूतलावर साक्षात वावरली यावर विश्वास ठेवणेही आपल्या भावी पिढ्यांना खूप कठीण जाणार आहे." खरे तर भवरलालजींच्या कार्याचा हा गौरव तसा आपण खरोखरच खूप उशिरा करित आहोत. अर्थात आता विलंबाने का होईना पण परमार्थ सेवा समितीने 'कर्मयोगी-कृषीयोगी', 'ज्ञानयोगी' आणि 'सेवा योगी' म्हणाव्या अशा भारतमातेच्या मुकुटातील या लखलखत्या हिऱ्याचा सन्मान करण्यात पुढाकार घेतला ही

अतीव समाधानाची बाब आहे. त्याबद्दल मी समितीस मनःपूर्वक धन्यवाद देऊ इच्छितो. आपल्या कर्तृत्ववान पिताश्रींचा थोर वारसा सांभाळण्याची जबाबदारी यशस्वीपणे पार पाडणारे श्रीमान अशोक, अनिल, अजित व अतुल जैन या बंधूंचेही मी या निमित्ताने आवर्जून अभिनंदन करतो. परमार्थरत्न पुरस्काराचा स्विकार करून त्यांनी आपल्या सर्वांनाच उपकृत केलेले आहे.

भवरलालजींचे चरित्र म्हणजे साधी राहणी आणि उच्च विचारसरणीचा एक उत्तुंग आदर्श आहे. आपल्या अष्टपैलू कारकिर्दीची सुरुवात त्यांनी घरोघरी हातगाडीवर रॉकेलची विक्री करून केली होती, असे आत्ताच येथे सांगण्यात आले. पुढील आयुष्यात शेती तंत्र-मंत्र समजावून घेण्यासाठी हा माणूस आपल्या शेतजमिनीत अक्षरशः राबला. अवघ्या सात हजार रूपयांच्या भांडवलावर आपल्या व्यवसायाची सुरुवात करण्याच्या भवरलालजींनी पुढे प्रगतीची एवढी प्रचंड झेप घेतली की त्यांच्या बहुराष्ट्रीय उद्योगाचा विस्तार जगभरातील अनेक देश आणि खंडामध्ये झाला. विशेष म्हणजे एवढे अलौकिक यश मिळविल्यानंतरही त्यांनी आपल्या जागतिक व्यवसायाचे मुख्य कार्यालय, जळगावमध्येच राहिल, यांची आवर्जून दक्षता घेतली. कारण आपण भारतीय आणि भूमीपुत्र आहोत, याचा त्यांना सार्थ अभिमान होता. आज सुक्ष्म जलसिंचन क्षेत्रातील जगातील दुसऱ्या क्रमांकाचा सर्वात मोठा उद्योग म्हणून जैन इरिगेशनची सर्वदूर ओळख आहे. त्याचे सारे श्रेय भवरलालजींचे दूरदर्शी नेतृत्व आणि त्यांच्या कर्तृत्ववान मुलांच्या कार्यकर्तृत्वास आहे. महाराष्ट्राचा राज्यपाल या नात्याने सध्या राज्यातील वीस सरकारी विद्यापीठांचे कुलपतीपद माझ्याकडे आहे आणि त्यात

चार कृषी विद्यापीठे आहेत. परंतु भवरलालजींनी कृषीक्षेत्रात बजावलेली असाधारण कामगिरी पाहिली की ते स्वतःच एक कृषी विद्यापीठ होते, असे म्हणावे लागते. भवरलालजींचा जन्म ज्या जळगाव जिल्ह्यात झाला तेथे आठ शतकांपूर्वी एक फार थोर व्यक्ति राहत होती. भारताचे गणिताचार्य म्हणून ओळखले जाणारे भास्कराचार्य १२ व्या शतकात या जळगाव जिल्ह्यातच वास्तव्यास होते. पृथ्वीला सुर्याभोवती प्रदक्षिणा पूर्ण करण्यास किती दिवस लागतात, हे अचूकपणे सांगणारे ते जगातील पहिले गणिती होते. त्यांच्या या अपूर्व संशोधनाचा पुढील काळातील अभ्यासक्षेत्रावर फार मोठा परिणाम झालेला आहे. त्यामुळेच की काय, अगदी आजही भारतात येणारी अनेक परदेशी विद्वानमंडळी भास्कराचार्य जिथे वास्तव्यास होते त्या जळगाव जिल्ह्यातील पाटनादेवी परिसरास आवर्जून भेट देतात. अर्थात सध्या जळगाव प्रसिद्ध आहे ते मात्र मुख्यतः दिवंगत भवरलालजींनी केलेल्या अजोड कामगिरीमुळेच, हे येथे आवर्जून नमूद केले पाहिजे. देशभरातील छोट्या, अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना नवसंजीवनी देणाऱ्या सुक्ष्म जलसिंचन पद्धतीचे प्रणेते म्हणून आज आपण भवरलालजींना ओळखत असलो, तरी त्यांनी हे तंत्रज्ञान भारतात आणले तेव्हा भारतीय अर्थव्यवस्था ही बहुशः नियंत्रित अर्थव्यवस्था होती. त्यावेळी इस्त्राईल सारख्या देशाशी आपले औपचारिक संबंधही नव्हते. परंतु भवरलालजींनी पुढाकार घेतला आणि केवळ भारतातील नव्हे तर जगाच्या इतर भागातील लाखो शेतकऱ्यांना ही सबल व समृद्ध बनविले. बांग्लादेशाचे थोर समाजसेवक महमद युनुस यांनी 'मायक्रो-क्रेडिट' व 'मायक्रो-फिनान्स' या

अभिनव संकल्पना राबवून लाखो गोरगरीबांचे दारिद्र्य दूर केले आणि त्याबद्दल त्यांना नोबेल पुरस्कार मिळाला. भवरलालजींनी मायक्रो इरिगेशनच्या क्षेत्रात अगदी त्याच तोडीचे काम केलेले असल्यामुळे तेही त्या पुरस्कारास पात्र आहेत, असे निदान मला तरी वाटते.

फळप्रक्रिया उद्योग हा भारतात अगदी बाल्यावस्थेत होता तेव्हा भवरलालजींनी फळे व भाज्यांवर प्रक्रिया करणारी जागतिक दर्जाची साधनसामुग्री व यंत्रणा उभी केली होती. विशेष म्हणजे त्या काळात त्यांनी कृषिकचन्यापासून जैव ऊर्जा व सौरऊर्जा मिळविण्याचे तंत्रही विकसीत केले होते. त्यांचे हे महान कार्य प्रत्यक्ष पाहता यावे म्हणून जळगावला भेट देण्यास मी अतिशय उत्सुक आहे, हे मी येथे जैन बंधूंना आवर्जून सांगू इच्छितो.

आपले आदरणीय पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी देशातील शेतकऱ्यांचे उत्पन्न २०२२ सालापर्यंत दुपटीने वाढविण्याचा संकल्प जाहिर केलेला आहे. आपण दिवंगत भवरलालजींनी तयार केलेल्या कृषी प्रारूपाचे तंतोतंत अनुकरण केले तर भारतात दुसरी हरितक्रांती तर होईलच परंतु आपण सान्या जगास पुरेल एवढे प्रचंड धान्योत्पादन करू शकू याबद्दल माझ्या मनात तरी तीळमात्र शंका नाही. भवरलालजी केवळ सेवारत्न नव्हते तर जैन रत्न, धर्म रत्न व मानवता रत्नही होते. आज आपण

त्यांचा सन्मान करून त्यांची नव्हे तर परमार्थ रत्न पुरस्काराचीच प्रतिष्ठा व महत्व अनेक पटींनी वाढविले आहे. पुढील वर्षी व त्यानंतरही त्यांच्या योग्यतेची व्यक्ति या पुरस्कारासाठी निवडणे परमार्थ सेवा समितीस खूप कठीण जाईल असे मला ठामपणे वाटते.

राज्यभरात ठिकठिकाणी वेळोवेळी वैद्यकीय व आरोग्य तपासणी शिबिरांचे आयोजन, किडनीच्या रूग्णांवर मोफत डायलिसिस उपचार, रूग्णवाहिकांच्या देणग्या, गरीब

मुलांसाठी कम्युनिटी किचन योजना, उच्च शिक्षण घेणाऱ्या गुणवान विद्यार्थ्यांची निवास व्यवस्था आणि गोशाळा व तत्सम सामाजिक कामांसाठी भरघोस अर्थसहाय्य असे असंख्य उपक्रम परमार्थ सेवा समितीतर्फे राबविले जात असून त्याबद्दल तिचे कौतुक करावे तेवढे थोडेच ठरेल. आता लवकर मुंबईत कॅन्सरचे रूग्ण व त्यांच्या नातेवाईकांसाठी समिती तर्फे विश्रामधाम उभारले जाणार आहे, ही खरोखरच आनंदाची बाब आहे.

समाजातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी परमार्थ सेवा समिती निरपेक्ष भावाने झटत असून, त्याबद्दल मी समितीचे अध्यक्ष, विश्रवस्त व अन्य सदस्यांचे मनःपूर्वक अभिनंदन करतो आणि त्यांच्या भावी वाटचालीस सुयश चिंतीतो, तुम्हा सर्वांनाही दिवाळीच्या खूप-खूप शुभेच्छा! जय हिंद ! जय महाराष्ट्र !!

ऊसासाठी जैन ठिबक आता फक्त एकरी १७,४६३* रुपयात उपलब्ध !

जैन ठिबकचा ऊसासाठी ५' x १.५०' अंतराकरीता अंदाजे एकरी खर्च

जैन ठिबक संचाचे विविध पर्याय	अंदाजे खर्च*
टर्बो स्लिम १२ मिमी, ६ मिल, ५० से.मी.	१७,४६३
टर्बो स्लिम १६ मिमी, ६ मिल, ५० से.मी.	१९,१०५
टर्बो एक्सेल १२ मिमी क्लास १, ५० से.मी.	२२,०२४
टर्बो एक्सेल १६ मिमी क्लास १, ५० से.मी.	२७,७१९
टर्बो एक्सेल १२ मिमी, क्लास २, ५० से.मी.	३०,८०५
टर्बो एक्सेल १६ मिमी, क्लास २, ५० से.मी.	४०,७३८

जैन इनलाईन - पिकांच्या पाण्याच्या गरजेनुसार, विविध प्रवाह व साईज मध्ये तसेच दोन ड्रिपर्स मधील वेगवेगळ्या अंतरासह उपलब्ध !

* किंमत व अटी लागू

 जैन
ठिबक

अस्सल माल, अस्सल माणसं !

टोल फ्री नं. १८०० ५९९ ५०००; ई-मेल: jisl@jains.com; वेबसाईट: www.jains.com

त्तरा करा ! ऊसाचे उत्पादन व गोडी वाढवा - जैन ठिबक विक्रेत्याशी संपर्क साधा.